

SWOT-analys av den åländska kommunalskattelagen

Allmänna synpunkter

Arbetsgruppen har fått i uppgift att göra en fullständig översyn av utvecklingsbehovet av den befintliga åländska kommunalskattelagen. I arbetsuppgifterna ingår att göra en SWOT-analys av kommunalskattesystemet för att kartlägga styrkor och svagheter. Det förberedande arbetet har pågått under hösten 2009 i form av diskussioner i arbetsgruppen.

SWOT

Analysen redogör i punktform för styrkor, svagheter, möjligheter och hot.

Styrkor

- Kommunallagen är en blankettlag och alla ändringar som sker i riket sker per automatik även på Åland, vilket är ett enklare sätt att föra in nya förändringar utan att lägga ner massa arbete.

Svagheter

- Det stora antalet avdrag. Enligt uppgift från skattebyrån finns det 20 st. olika avdrag som skattskyldiga kan yrka på å tjänstens vägnar.
- Kommunallagen är en blankettlag och alla ändringar som sker i riket sker per automatik även på Åland, vilket inte gynnar kommunalskatten som styrmedel. Alla förändringar som införs i riket införs även på Åland utan att det i praktiken behöver föregås av en politisk debatt i lagtinget.
- Lagstiftningsstrukturen är inte enhetlig utan kommunalbeskattningen består av flera lagar vilket är svåröverskådligt för både kommunerna och skattebetalarna.
- Skattegraden i kommunerna är svår att överblicka eftersom avdragen är så många.
- Riksdagen kan i praktiken sänka kommunernas inkomster utan att lagtinget tar ställning till detta.
- Det finns ingen statistik att tillgå där det framgår vad ett avdrag egentligen kostar.

Möjligheter

- Det finns möjligheter att genom en skatteväxling skapa en mer styrt beteende hos skattebetalarna.
- Möjlighet att få in mer transparens i lagen.

- Möjlighet att på klarare och enklare lagstiftning efter en översyn.
- Eftersträva en egen lagstiftning och inte blankettlagstiftning.
- Lägga in avdragen med automatik, som då blir enklare och billigare att administrera för skattebyrån. Exempel på ett sådant är det numera avskaffade allmänna avdraget.
- Möjlighet att föra in mera miljömässiga mål och beteenden i lagen.
- Egen lagstiftning ger ansvar vilket också skapar högre kompetens hos dem som jobbar med kommunalskattefrågorna.

Hot

- Indirekt hot för företagen om anställda tycker att det är komplicerat att flytta till platser där skattereglerna är komplicerade.
- Det kan finnas avdrag som kostar mer än vad de ger i skatteintäkter vilket inte bör vara fallet om det inte finns en politisk vilja bakom.
- Eftersom dagen kommunallagstiftning inte kräver en aktiv lagstiftningspolitik kan det brista gällande kompetensen om man har en egen lagstiftning som inte bygger på blankettlag.
- En ny kommunallagstiftning kan resultera i diskriminering och orättvis behandling av vissa grupper i samhället om kompetens saknas för att ha en helhetsyn. Det måste finnas tillräckliga resurser för att kunna förutse detta i det lagstiftningsarbetet.
- Det krävs stor kompetens för att kunna bygga ett kommunalskattsystem som är enkelt att administrera och är okomplicerat.

Intresseorganisationer

En begäran om utlåtande om har tillställts Ålands handelskammare, Ålands företagareförening och Ålands Köpmannaförening. I utlåtande skulle intresseorganisationerna beskriva vad de anser att är förbättringsbehovet angående nuvarande kommunalbeskattning.

I sitt utlåtande har intresseorganisationerna framfört vikten av att den nuvarande kommunalskattelagen ska revideras. En förbättring av kommunalskattelag skulle innebära en effektivare förvaltning vilket ger ett lägre skattetryck, ett bättre tillvaratagande av samhällsmedel, ett starkare samhälle och förutsättningar för ökad inflyttning och återinflyttning samt företagande.

Det som särskilt önskas är ett långsiktigt tänkande vilket är en förutsättning för att företagare ska kunna investera för att utvecklas. Intresseorganisationerna vill även att arbetsgruppen ska se över hur de italienska och schweiziska kommunala skattelagarna fungerar eftersom de nyligen undergått förändringar som kan anses även vara tillämpliga på åländska förhållanden.

Sammanfattning

Arbetsgruppen är ense om att den nuvarande kommunalskattelagstiftningen är i ett stort behov av en fullständig översyn. Det är särskilt behovet att göra en översyn av alla avdrag eftersom de är både svåra att överblicka och dyra att administrera.

Nästa steg i processen?

Mellanrapport som sammanfattar steg 1 och SWOT-analysen. Mellanrapporten ska redovisas för berörda grupper för diskussion och feedback på arbetet så att steg 2 och 3 sedan kan genomföras i enlighet med detta.